

Dame i gospodo, koristim mogućnost da, ne kao jezikoslovac već kao 56-godišnjak i govornik hrvatskog jezika, iskažem svoje mišljenje o prijedlogu pravopisa koji je izdao vaš Institut. Uvodno želim istaknuti da smatram da su u posljednjih 20-ak godina izvršene nepotrebne promjene u hrvatskom jeziku te da se, po novome, nameću jezična rješenja koja siluju naš jezik nekim govornim varijantama koja su možda bila aktualna u prošlosti ali u posljednjih 50 - 60 godina nisu. U prošlosti ih treba i ostaviti. Slažem se sa predloženim mogućnostima korištenja varijante "neću" umjesto "ne ću", oblika koji je iskrasnio prije nekoliko godina iz povijesti i danas se nudi kao legitimna varijanta. Dalje se slažem sa mogućnošću pisanja njujorški umj. newyorški i.t. sl što je besmisleno. Podržavam pisanje stranih imena, onih jezika koji se ne služe latinicom, fonetizirano na pr. Mihail Fjodorovič Dostojevski umjesto Mikhail ... Nikako ne prihvaćam varijante grješka, strjelica itd. jer su neprirodne i nespretno se izgovaraju. Da li bi "upotreba" postala "upotrjeba" a "ždrebe" bi postalo možda "ždrjebe"? Stvarno smiješno i takve mogućnosti treba nužno izbjeći, a naš jezik ne izvrgavati ruglu i podsmjehu. Ja nebih uvrstio u preporuke ni oblik zadatci, početci itd. jer se umetak "t" ne izgovara pa se pitam čemu ga pisati? Moja je preporuka da se u jeziku ostave internacionalizmi kao muzika, kontrola, e-mail, kvaliteta i t.d. kao ravnopravni izrazima glazba, pregled, e-pošta, kakvoća pošto ne odlazimo u izolaciju već ostajemo u međunarodnoj zajednici i EU. Neobična mi je terminologija vašeg Pravopisa: objasnidbeni naputci, bjelina, višerječnice, jednorječnice, brojevne riječi, izostavnik, pokrata itd. Gospodo predlažem: objašnjenja, razmak, složene riječi, jednostavne riječi, brojevi, kratica itd. Predlažem da se izbjegavaju takvi oblici, ja bi ih nazvao hiperkroatizmima, jer naš jezik ne treba ličiti na, recimo, poljski. Hrvatski treba zadržati kontakt sa štokavskim jezicima u okruženju (srpski, bosanski i crnogorski) jer ima mogućnost biti predvodnik svih tih jezika i treba odigrati pokroviteljsku ulogu ulaskom u EU i suptilnim utjecajem na njih ostvariti premoć naše varijante nad drugim navedenim. Zašto to ističem? Zato što je to naš kulturni i ekonomski interes. Ako pogledamo, "bosanski" je jako priklonjen hrvatskom, crnogorski nije daleko, pogotovo što su se Crnogorci odlučili za latinicu i govore ijekavski, stvari postaju jasne. Tom tržištu treba prodavati proizvode, knjige, nuditi filmove, kazališne predstave, robu itd itd. Iz svega, naravno ne isključujem srpski. Promoviranjem i nametanjem ekstremnih jezičnih rješenja za hrvatski jezik kod Hrvata nastaju oštre podjele, nastaju slabi i nesigurni govornici, koji se neznaju dobro artikulirati, a kod susjednih štokavaca nailazimo na animozitet i odbijanje umjesto da se oni i ne razmišljajući, približe našoj varijanti. Ta nam se mogućnost, malog hegemonu, ukazuje ulaskom u EU. Na HTV-u je kod spikera konfuzija kod obraćanja u 5. padežu pa sve češće čujemo : gospodine Marković!? Gospodine Ivanović !? Zar oni neznaju da se kaže: gospodine Markoviću? itd. Kod obraćanja ženama je slijedeća zbrka: "Na sjednicu je došla Kosor"." Vidjeli smo Ivanović!? Umjesto: Na sjednicu je došla Kosorica ili Kosorova ili Jadranka Kosor ali nikako nominativ Kosor. U drugoj rečenici se nezna da li je to muško ili žensko. Pitam se kakav je to hrvatski? Nužno predlažem da vaš Institut povede računa o ovakvim lošim pojavama i lektorima na HTV pošalje e-mail sa savjetima o pravilnom govoru. Poruka je podugačka ali puno toga sam imao za reći pa se nadam da će moja opažanja pomoći u izradi konačne verzije Pravopisa a vama dati možda i malo podstreka za razmišljanje. Srdačno Mladen Ban